

Tractatvs De Sacramentis Et Censvris

Hurtado, Gaspar

Moretus, 1633

Dispvtatio IV. De causa Sacramentorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94788](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-94788)

ad occasionem aliquam. Sed character dicitur indebilis ab agente creato, quia agens creatum neque potest illum physicè destruere, quia caret contrario, modo quo possit illum destruere, neque potest moraliter, seu demeritorie, quia Deus statuit ut homo non amittat illum, quanvis peccet.

Et quanvis certum non sit, characterem non esse delendum post mortem, tamen est valde verisimile, delendum non esse post mortem, (in quo S. Thomas. 63. art. 5. & communiter Theologi conuenient) sed post illum manere in aeternum in anima iusti ad eius decomum, & in anima damnati ad eius ignominiam & confusionem. Et

sanè, si post mortem non maneret, defunctus, qui à Deo resuscitaretur, esset iterum baptizandus, & confirmandus, & ordinandus, quod dicitur non potest.

Obseruandum tamen est, ut optimè Vazquez & Egidius, quod quanvis character maneat post mortem in anima defuncti, in ea tamen non maneat potestas aut habilitas illa moralis, aut deputatio characteri annexa; quia ei tantum pro hoc statuta annet, quia pro alio est superflua.

Sed, an character intendi & remitti possit, incertum est, & nullo principio indagabile: est tamen certum, imprimi aequaliter omnibus, quia non imprimitur iuxta mensuram alicuius dispositionis.

DISPUTATIO IV.

De causa Sacramentorum.

Dplex est causa Sacramentorum, altera insituens illa, & altera illa efficiens & ministrans; & de utraque disputandum est, prius de causa instituente, & postea de causa efficiente & ministrante.

DIFFICULTAS I.

Vtrum possit creatura communicari potestas instituendi Sacra menta conferentia gratiam ex opere operato.

ONVENIVNT Doctores, potestatem primatiam & principalem, & independentem ab altero tamquam à superiore ad instituenda Sacra menta collatiua gratia ex opere operato, non posse creaturam communicari; quia impossibile est, creaturam fieri independentem à Deo in collatione efficacitatis & virtutis facienda alicui signo ad conferendam gratiam.

Est tamen difficultas, An ex commissione Dei possit communicari creatura potestas secundaria instituendi dicta Sacra menta pendens à Deo, & ipsi subordinata.

Scotus in 4. dist. 1. q. 3. Gabriel q. 2. art. 3. dub. 2. & Vazquez disp. 135. partem negatiuam tenuerunt, quia instituere dicta Sacra menta, est nouiter & primò statuere signum collatiuum gratia: nulla tamen creatura id potest primò & nouiter statuere adhuc ex commissione Dei, quia quodcumque statutum seu decretum creaturæ circa impositionem dicti signi supponeret decretum Dei, ex quo decretum creatura exordium sumeret, ac proinde creatura non primò statueret illud, sed Deus.

Sotus vero in 4. dist. 1. quæst. 5. art. 4. Valentia disp. 3. quæst. 3. punct. 1. & Suarez disp. 12. seft. 2. partem affirmatiuam tradunt, & merito: quia non repugnat, Deum committere alicui creaturæ potestatem iustificandi homines modo ipsi creaturæ placito, & creaturam ipsam ex hac potestate sibi commissa eligere modum iustificandi homines ex opere operato, & infallibiliter, mediis signis

exterioribus hominibus applicatis, & ea assignare & imponere ad id: sed hæc assignatio & impositio signorum sic collatiuum gratia esset vera institutio Sacramentorum de quibus loquimur, ergo non repugnat, dictam potestatem communicari & committi creature. Consequens pater, & etiam Maior: Minor autem, in qua est tota difficultas, probatur; quia assignatio illa & impositio dictorum signorum esset prima, & noua statutio eorum, quia tantum supponeret decretum Dei, quo committeret creatura iustificationem hominum, & electionem mediiorum ad id; & non supponeret impositionem seu institutionem aliquam illorum signorum à Deo factam: quia commissio illa Dei, & decretum quo potestatem illam committeret, non esset impositio & statutio signorum, ut patet; neque decretum Dei esset immediate circa impositionem, sed tantum circa potestatem iustificandi homines, & eligendi mediad id; ergo impositio & assignatio signorum facta à creatura illa, esset prima & noua, ac proinde vera institutio. Ex quo patet ad rationem aduerfariorum.

Vnde ob eamdem rationem etiam potuit creature à Deo communicari potestas instituendi Sacra menta veteris legis, quibus ex vi institutionis conueniebat denotare infallibiliter gratiam dandum per passionem Christi.

Obseruandum tamen est, potestatem excellentiæ, quia humanitas Christi de facto instituit Sacra menta noua, non posse creatura pura communicari eo modo quo humanitas Christi communicata fuit, nempe ob merita condigna, quibus de condigno eam potestatem meruit, & effectum Sacramentorum: quia nulla pura creatura potuit hæc de condigno mereri, quia gratia adoptionis, qua pura creatura posset esse prædicta, non potest esse semen & principium merendi de condigno, nisi augmentum sui ipsius, & etiam gloriam, & non nisi habent ipsam gratiam, & non aliis: id tamen potuit & potest mereri de congruo, ac proinde quod ipsi potestas communicatur, & quod Sacra menta instituta ab ipsa impremit gratiam.

DIFFIC.

Scotus.
Gabriel.
Vazquez.

Sotus.
Valentia.
Suarez.

DIFFICULTAS II.

Utrum omnia Sacraenta nouæ legis fuerint de facto à Christo immediate instituta.

Circa hanc difficultatem non tam est controvergia inter haereticos & Catholicos, quam inter Catholicos ipsos, quia haeretici expresse affirmant, Sacraenta, quæ ipsi esse admittunt, fuisse à Christo instituta.

Non ergo defuerunt Catholici, qui existimarent aliqua ex septem Sacraenta, præsertim Confirmationem & Extremam Vnctionem, non fuisse à Christo immediate instituta.

Iam tamen Catholici omnes conueniunt, omnia septem Sacraenta fuisse à Christo immediate instituta: quod iam est adeò certum, ut negari nequeat absque iniuria fidei, & definitum videtur à Tridentino sess. 7. can. 1. dum dicitur: *Si quis dixerit, Sacraenta nouæ legis non fuisse omnia à Christo instituta, anathema sit.* Vbi absque dubio sermo est de institutione à Christo immediate facta, & non mediata per Apostolos & Ecclesiam, potestate ab ipso accepta, quia illud verba apertius significant, & verba in definitionibus dogmaticis in apertiore significacione accipienda sunt, quod maximè confirmat Tridentinum sess. 14. can. 1. dum de Extrema Vnctione, quæ Iacobi 5. videbatur à Christo instituta per Iacobum, ut institutam esse à Christo, & à S. Iacobo promulgatam, ac proinde non institutam immediate à Iacobo, sed à Christo.

Trident.

Ambros.

August.

Cypriani.

Vasquez.

Quod etiam significant Ambrosius lib. 4. de Sacraenta, cap. 4. dum ait: *Auctor Sacraentorum quis est, nisi Dominus Iesus?* Et Augustinus lib. 3. de Doctrina Christiana, cap. 9. dum loquens de Sacraenta nouæ legis ait: *Ipse Dominus, & Apostolica tradidit disciplina.* hoc verò quod addit de Apostolica disciplina, non addit, quia sentiat, Christum quædam, & Apostolos alia instituisse, ut constat ex eodem Epist. 118. cap. 1. vbi supponit omnia fuisse à Christo instituta, & non ab Apostolis, neque à Conciliis plenariis; sed eo addito solum significat, ea quæ à Christo fuerunt instituta, fuisse in nos per Apostolos deriuata.

Quod verò ab haereticis obiectur ex Cypriano in Sermonе de Ablutione pedum, vbi significare videtur, solam Eucharistiam esse à Christo institutam, est parui momenti; quia Sermonе non est Cypriani, sed alterius, qui ibi plura obscurè tradidit nihilominus id ita exponit à Vasquez disputatione 135. c. 1. ut non aduersetur dicta doctrinæ.

Ita tamen Sacraenta nouæ legis fuerunt à Christo Domino immediate instituta, ut non fuerint ab ipso ut Deo instituta; alias institutum Sacraentorum non attribueretur peculiariter Christo; sed fuerunt instituta ab ipso ut homine, potestate excellentiæ sibi à Deo ex meritis condignis communicata & commissa.

Sacraenta verò veteris legis, etiam Circumcisionis, instituta fuerunt immediate à Deo, sicut & lex veteris fuit ab ipso immediate lata, & per Angelum Moysi intimata, & per Moysen populo promulgata, quia nullo fundamento dici potest illa fuisse ab homine aliquo instituta.

In lege autem naturæ nullum fuit propriè Sacramentum adhuc pro parvulis, qui sola eorum oblatione Deo ab adultis facta iustificabantur ex opere operantis, ipsorum videlicet offerentium, infallibiliter tamen ex promissione Dei, sicut ex eadem iustificantibus cum meritis infallibiliter adipiscuntur gloriam ex opere operantis.

DIFFICULTAS III.

Utrum soli & omnes homines sint ministri Sacraentorum nouæ legis.

Conueniunt Theologi, etiam Scotus, contra Lutherum, solos homines, & non Angelos, esse ministros efficientes & ministrantes Sacraenta, quia officium & potestas efficiendi & ministrandi Sacraenta penderet ex institutione Christi, quæ non constat facta esse pro Angelis, & constat facta esse pro hominibus, non solum generaliter quod omnia Sacraenta, ex perpetuo sensu & vsu Ecclesie; sed etiam specialiter quod Bap̄tismum, ex illo Matth. 28. *Baptizantes eos;* & quod Eucharistiam, ex illo Luc. 22. *Hoc facite in meam commemorationem;* & quod P̄nitentiam, ex illo Ioan. 20. *Quorum remiseritis peccata;* & quod Extremam Vnctionem, ex illo Iacobi 5. *Inducat presb̄teros Ecclesie;* & quod Confirmationem, ex Acto. 8. vbi Apostoli mittuntur ad confirmandum baptizatos in Samaria; & quod Ordinem, constat ex traditione Ecclesie: pro Matrimonio autem res est certissima, quia soli contrahentes sunt ministri. De his tamen ex professo in propriis Tractatibus.

Ea verò quæ obiectuntur à Luthero, ad probandum etiam Angelos habere potestatem efficiendi & ministrandi Sacraenta, omittimus, quia facilius sunt, & illa soluit Vasquez disp. 138. Nihilominus Vasquez. si contingat Angelum bonum Sacramentum aliquod efficere & ministrare, censendum est validum, ut adiurit S. Thomas q. 64. art. 7. non quia S. Thomas ad id habeat potestatem ordinariam, sed quia credendum est id efficere ex peculiari Dei commissione & ordinatione. Et ideo habita fuit ut valida ordinatio, qua Amphilius ordinatus fuit Episcopus ab Angelo, ut refert Nicephorus libro 11. cap. 20.

Ita tamen soli homines sunt ministri Sacraentorum, ut id tantum conueniat hominibus viatoribus, & non Beatis, neque damnatis (ut contra Suarez disp. 13. sc̄t. 1. adiurit Egidius q. 64. Egidius. art. 7.) ut constat ex perpetuo sensu & vsu Ecclesie. Et sane neque ex Scriptura, neque ex traditione, neque aliunde agnoscitur facultas ministrandi Sacraenta inesse, & collata, nisi viatoribus: quod etiam docet Vasquez disp. 134. c. 5. loquens de ministris Sacraentorum, ad quorum ministerium requiritur character, qualia sunt reliqua, excepto Baptismo.

Et quamvis soli homines viatores sint ministri Sacraentorum, sed non omnes omnium absque delectu, etiam à Republica elegantur, ut contra Lutherum definitur in Tridentino sess. 7. can. 10. Trident. dum dicitur: *Si quis dixerit, in Sacramentis ministrandis omnes habere potestatem, & tantum opus esse vocatione & electione, anathema sit.*

DIFFICULTAS IV.

Quid debeat intendere minister, ut validè efficiat & conferat Sacramentum.

Lutherus.
Calvinus.

Catherinus.

Augustinus.

Rufinus.

Magister.
Alexand.
S. Thomas.

Eug. IV.
Trident.

Lutherus & Calvinus ad valorem Sacramentum nullius alius obiecti intentionem in ministro requirunt, quām faciendi illud exterius cui conuenit ratio Sacramenti, v. g. ablutionem & prolationem verborum Baptismi, quāmuis fiat animo irridendi & ludendi, absq[ue] intentione aliqua adhuc confusa efficiendi Sacramentum: & illis absq[ue] dubio adharet Catherinus in Opus, de Intentione ministri Sacramentorum, quāmuis se subiiciendo Apostolice Sedi. Quibus fauere videtur Augustinus lib. 7. de Baptismo contra Donatistas, cap. 53. dum significat, simulationem & iocum ex parte conferentis Sacramentum non nocere valori ipsius, dum in recipiente absit simulatio. Eis quoque fauere videtur, & non parum, historia illa Athanasij: qui cùm esset puer, alios pueros per iocum baptizauit, & tamen Baptismus ab ipso factus habitus fuit ut validus ab Alexandro Patriarcha Alexandrino, ut refert Rufinus 1. Historia cap. 14.

Et id ratione probatur Primò, quia ad valorem Sacramenti non requiri intentionem alius obiecti, quām efficiendi exterius illud, seu materiale Sacramenti, est conuenientius ad securitatem valoris illius, & consequenter ad tranquillitatem conscientiae suscipiens, vt patet. Secundò, quia semel facta institutione vocis ad significandum, non requiritur intentio proferentis, vt vox instituta significet; ergo semel facta institutione Christi, qua institutus exterius illud ad significandum gratiam, non est necessaria in ministro intentio aliqua, dum efficiat illud à Christo institutum ad id. Tertio, quia in contractibus & negotiis humanae non est necessaria in ministris alia intentio, quām efficiendi exterius illud quod à Domino præscribitur, ergo etiam in Sacramentis, quām à ministris loco Christi tamquam Domini sunt, non est necessaria alia intentio, quām efficiendi exterius illud quod à Christo institutum est in Sacramentum.

Magister vero in 4. dist. 6. Alexander 4. p. q. 8. memb. 3. ar. 1. S. Thomas q. 64. art. 10. & reliqui Doctores (excepto Catherino, & forsan etiam Siluestro v. *Baptismus* 3. q. 12.) docent, ad valorem Sacramenti in ministro requiri intentionem efficiendi Sacramentum, saltem confusam, intendendo videlicet facere quod facit Ecclesia, vel quod ministri Christiani faciunt, vel quod Christus instituit, vel aliud aequalens. Quod absq[ue] dubio definitum est ab Eugenio IV. in suo Decreto fidei, & oppositum damnatum est in Tridentino less. 7. can. 10. dum ad valorem seu perfectionem Sacramenti dicitur necessariam esse intentionem saltem faciendi quod facit Ecclesia, id est faciendi totum quod Ecclesia facit: Ecclesia autem non tantum efficit exterius illud cui ex institutione Christi conuenit ratio Sacramenti, sed etiam efficit Sacramentum. Et id specialiter definit Tridentinum less. 14. can. 9. de Sacramento Pœnitentiae, dum ait, Sacerdotem ioco absoluente nihil agere, & tamen ille profert verba absolutionis ex intentione

proferendi illa. Quod generaliter quoad omnia Sacramenta absq[ue] dubio constat ex perpetua Ecclesia traditione, cui Eugenius IV. innixus id generaliter definiuit, & cui Tridentinum innixum generaliter damnauit oppositum.

Id quoque ab absurdo probatur: quia si ad valorem Sacramenti sufficeret intentio adhibendi res & verba qua adhibet Ecclesia, & non esset necessaria intentio efficiendi Sacramentum saltem confusa, si res verus Baptismus ab illo qui ludicrè & irroriè aliquem in fonte demerget, dicens: *Ego te baptizo, vel, Ego te demergo, in nomine Patris, &c.* quia ista adhibet res & verba quæ adhibet Ecclesia, & illa adhibet ex intentione ea adhibendi. Consequens autem est absurdum, ergo etiam Antecedens.

Sed quāmuis ad valorem Sacramenti necessaria sit intentio efficiendi illud exterius formaliter, id est tamquam cérémoniam Christianorum, tamen non est necessaria intentio formalis conferendi gratiam. In quo Doctores conueniunt, & sententia Ecclesia, dum non rebaptizat baptizatos ab illis hæreticis, qui existimant per Baptismum non conferri gratiam, & consequenter non intendentibus illam conferre. Ad valorem ergo Sacramenti sufficit intentio adhuc confusa efficiendi Sacramentum, in qua virtualiter continetur intentio conferendi gratiam, quæ est effectus Sacramenti ea proportione, quæ effectus virtualiter continetur in iua causa.

Augustinus autem vbi suprà non fauet hæreticus, quia in illo cap. nihil concludit, sed se remittit ad revelationi Dei, aut resolutioni alicuius plenarij Concilij. Neque illis fauet historia illa Athanasij: qui Athanasius non solum habuit intentionem adhibendi exterius illud & materiale Sacramenti, sed etiam efficiendi illud Sacramentum; quia quāmuis fuerit iocose operatus, seu ad iocum & delectationem capiendam, ad id tamen v[er]is est materiali Sacramenti, tamquam cérémonia Christianorum, non mimicè & purè repræsentatiue id fingendo, sed intendendo serio efficere quod Alexander Patriarcha efficiebat, eius officium usurpando ad iocum & delectationem (sicut puer, qui ab aliis ludi & ioci caufa constitutus Rex, iocet non mimicè sed serio imperare) & ideo Athanasius non baptizauit nisi pueros iam catechumenos.

Ad primam ergo rationem pro aduersariis respondemus, quod quāmuis ad securitatem valoris Sacramenti, & consequenter ad tranquillitatem conscientiae suscipiens, melius esset ita instituere Sacramenta, vt ad ipsorum valorem necessaria non esset intentio efficiendi Sacramentum, nihilominus absolute melius fuit ita instituere illa, vt dicta intentio sit necessaria: quia conuenientius fuit Sacramenta fieri religiose à ministris, nempe tamquam carionias sacras, quo Sacraenta magis reuerenter fuent & suscipiuntur, quām quod ex malitia ministri aliquando non fiat Sacramentum, & quām quod suscipiens habeat Metaphysicam certitudinem valoris Sacramenti, cū possit habere certitudinem moralē, præsertim quod quāmuis intentio illa non esset necessaria, minister, si veller, posset facile irriter Sacramentum, derahendo aut mutando aliquid essentiale formæ, saltem submisè proferendo formam.

Ad secundam concedimus Antecedens, & negamus

gamus Consequentiam ob discrimen inter institutionem vocum & Sacramentorum, quia voces instituta sunt ab hominibus ad significandum independenter ab intentione proferentis: materia vero & forma Sacramentorum dependenter ab intentione ministri, quod Christus potuit & congreuerter fecit, ob rationem praedictam.

Ad tertiam respondemus, in contractibus & negotiis humanis non requiri in ministro aliud, quam quod fideliter referat verba a domino prescripta, quia dominus, quantum est ex parte sua, nihil aliud exigit ad valorem & firmitatem contractus; Christus vero ad valorem Sacramentorum non fuit eo solo contentus, sed requisitus in ministris intentionem efficiendi Sacra-
menta.

Ex dictis constat, deficiente dicta intentione in ministro adhibente materiam & formam, non fieri Sacramentum, quia ex una parte intentio illius requirita est ad valorem Sacramenti, & ex altera defectus intentionis ministri non equi suppleri intentione alterius ministri, ut patet, neque intentione Ecclesiae, quia Ecclesia non habet aliam intentionem quam suorum ministrorum: deficiente autem Sacramento, quamvis solius intentionis defectu, non fit effectus Sacramenti a Deo adhuc in parvulis (in quibus nequit alia via suppleri, excepto martyrio, sicut suppleri potest in adultis contritione perfecta) quia id nullo fundamento constat.

Observandum est, quod quando in ministro sunt due intentiones oppositas, (qua esse non possunt, nisi quando ignoratur esse oppositas) ut quando minister adhibens materiam & formam, intendit efficiere Sacramentum, vel id quod Christus instituit, & simul etiam intendit non efficiere quod Romana Ecclesia efficit, existimans eam in hoc discordare ab institutione Christi; tunc si minister ita pertinaciter velit non efficiere quod Ecclesia Romana, ut id velit & intendat omnino absoluere, excludendo quaecumque conditionem, cum qua staret & compati posset intentio efficiendi Sacramentum, vel quod Christus instituit, ut quando id ita pertinaciter vult, ut malit non efficiere Sacramentum, quam conformari Ecclesia Romana, quarpuis hec conformetur Christo, non efficit Sacramentum, quia intentio haec sic absoluta est incompensibilis cum intentione faciendi Sacramentum (qua Ecclesia Romana id intendit & facit) & praeuult contra intentionem illam. Si vero econtra minister omnino intendit efficiere Sacramentum, vel quod Christus instituit, & id intendit omnino assecurare, tunc verè efficiet Sacramentum, quamvis expressè nolit efficiere quod Ecclesia Romana efficit, quia tunc cum hac intentione non efficiendi quod Ecclesia Romana, compati potest altera intentio, & praeuult contra illam, utpote omnino absoluta. De facto tamen nullus minister, quamvis expressè vtramque intentionem in oppositam, est adeo peruersus, ut latenter non praeferat intentionem efficiendi Sacramentum, intentionem non faciendi quod Ecclesia Romana facit, & illi firmius non adharet; ac proinde tunc intentione non faciendi quod Ecclesia Romana facit, includit tacitè conditionem hanc, Si intentio haec stare potest cum intentione faciendi Sacramentum, & cum efficiione Sacramentum, quia hoc intendit assecurare, & non aliud, & ideo intentione non faciendi quod facit Ecclesia Romana, corri-

gitur per alteram intentionem, vel potius evanescit defectu conditionis in ipsa intentione tacite incluse. Quod si minister esset adeo peruersus & pertinax, ut expressè malit non efficiere Sacramentum, quam conformari intentioni Ecclesiae Romanae, tunc non efficit Sacramentum, quia intentione non faciendi quod Ecclesia Romana, praeuult contra alteram.

Addimus, de facto numquam, aut rarissime, in ministro, quantumvis peruerso, & existimante Ecclesiam Romanam in administratione Sacramentorum non efficiere quod Christus instituit, reperi dumplum illam intentionem, sed tantum faciendi Sacramentum, aut quod Christus instituit, aut quod sua particularis Ecclesia facit, aut quod ministri debent facere: vel quia nihil cogitat de faciendo aut non faciendo quod Ecclesia Romana facit; vel quia, quamvis aliqua huius cogitatio ipsi occurrat, & existimet Christum aliud instituisse ab eo quod Ecclesia Romana facit, tamen non tantum intendere non efficiere quod Ecclesia Romana facit, quam efficiere quod Christus instituit, & debet fieri.

DIFFICULTAS V.

Vtrum ad valorem Sacramenti sufficiat intentione efficiendi Sacramentum, quando præterita est.

Conueniunt Doctores, Primum, ad valorem Sacramenti non sufficiere intentionem indirectam, quam minister velit indirecte adhibere materiam & formam Sacramenti, volendo directe & expressè causam adhibitionis materiæ & formæ, non adhibitionem ipsam: ut quando quis sciens se in ebrietate adhibere materiam & formam Sacramenti, expressè & directe vult se inebriare, quia tunc intentio illa indirecta non fertur adhuc indirecte in materiam & formam formaliter, nempe tamquam ceremoniam Ecclesiae, sed tantum fertur indirecte in illas materialiter, quia in ebrietate non adhibentur formaliter, sed tantum materialiter. Neque sufficiet, ut aduertunt Vasquez disp. 138. & Suarez disp. 13. intentione indirecta, qua minister velit ebrietatem, præuidens quod in ea adhibitus est materiam & formam, in ebrietate ipsa directe intendendo efficiere Sacramentum: quia intentio haec directa in ebrietate habita, ex qua in ebrietate ipsa adhibet materiam & formam, non est humana, utpote elicita ab homine ebrio, carente usu rationis. Imo neque sufficiet, ut prædicti aduertunt, quod minister ex intentione expressa & directa adhibendi materiam & formam formaliter, tamquam ceremoniam Ecclesiae, in ebrietate, eligit ebrietatem, & se inebriat, & in ebrietate illas adhibet formaliter: quia quamvis intentio illa directa, ex qua ebrietas elicita & assumpta est, sit humana, ipsa tamen adhibitione materiæ & formæ facta in ebrietate, & intentione adhibendi illas formaliter elicita in ebrietate, aug in ea perfuerans, non est humana; Christus autem absque dubio tantum actionem in se humanam, aut faltem in statu vusu rationis factam instituit in Sacramentum, ut ablutionem, & prolationem verborum; aut in factiuam Sacramenti, ut consecrationem verbalem,

Conus-

Conueniunt Secundò Doctores, intentionem directam & liberam efficiendi Sacramentum, quae actu & formaliter est quando adhibentur materia & forma, esse sufficientem ad valorem Sacramenti; quia nulla alia melior intentione exigitur potest: & hanc actuali intentionem non esse necessariam ad valorem illius, quia credi non potest. Christum ita scrupulosè instituisse Sacramenta, & tanto periculo nullitatis exposita, ut si minister accedens cum intentione efficiendi Sacramentum, & in eo momento, in quo adhibet materiam & formam, naturali inconsideratione distractus ab ea intentione cesseret, non efficiat Sacramentum: alias Sacramenta paucim & absque humana negligencia fierent irrita, quia dicta naturalis inconsideratio, saltet quantum ad aliquam partem materiae aut formae, paucim & absque negligencia humana accidit.

Tertiò ergo conueniunt Doctores, ad valorem Sacramenti sufficere intentionem directam & liberam efficiendi Sacramentum, quamvis sit praeterita, & actu non sit, quando adhibentur materia & forma; sed non sufficere habitualiter, que neque in se neque in aliquo effectu sui maneret, & dicatur habitualiter permanere, ex eo quod praecessit, & reuocata non est: sed tantum sufficere virtualem, quæ quamvis in se non sit quando adhibentur materia & forma, est tamen virtualiter in eorum adhibitione, quæ ex intentione efficiendi Sacramentum immediatè inchoata est, aut in alia actione prævia ordinata ad ipsam actionem Sacramentalem, seu adhibitionem materiae & formæ, cum qua actio illa prævia habet connexionem, utpote in effectu ab ipsa intentione actuali efficiendi Sacramentum deriuato, sive immediate sive mediata.

Et in primis quod intentio efficiendi Sacramentum, quando nec actualiter in se ipsa neque virtualiter in aliquo effectu sui perseverat, sed tantum habitualiter, non sufficiat ad valorem Sacramenti, patet, quia ad hunc est necessarium, quod materia & forma adhibeantur ex intentione faciendo Sacramentum, ut constat ex dictis Difficultate praesentibus; & quando intentione id efficiendi tantum est habitualis, tunc adhibitio materiae & formæ non sit ex illa intentione adhuc remota, & mediante aliquo effectu ipsius, quia intention habitualis proullo modo adhuc remota influit in dictam adhibitionem, quia hæc non deriuatur ex intentione illa, ut ponimus.

Obseruandum tamen est, ut optimè Vasquez, Suarez, & Aegidius quæst. 64. art. 8. dub. 2. quod quamvis intentione habitualis non sufficiat ad efficiendum Sacramentum, neque ad efficiendum Sacrificium, quia ad id requiritur intention factiua, quod conuenire nequit intentioni non perseverant actualiter in se, neque virtualiter in aliquo effectu sui; sufficit tamen ad applicandum valorem seu fructum Sacrificij faciendo ex alia intentione actuali aut virtuali, quia ad applicandum valorem & fructum Sacrificij, non est necessaria intention factiua Sacrificij, neque valoris illius, sed sufficit intentione applicativa valoris futuri Sacrificij faciendo ex alia intentione, & respiciens ipsum valorem ut purum obiectum, & non ut effectum; quia ex eo tantum, quod celebrans tunc quando fit Sacrificium, aut ante velit suum Sacrificium tunc existens, aut postea futurum alicui prodesse,

dicitur illi sufficienter applicare valorem; ad id autem sufficit intention habitualis, quia sufficit intention non factiua, & præ volitiva.

Ad valorem ergo Sacramenti, sufficit intention virtualiter perseverans in ipsa actione Sacramentali, seu adhibitione materiae & formæ tamquam in effectu sui, sive immediato, ut quando immediatè inchoata est ex ipsa intentione, nempe efficiendi actione ipsam Sacramentum, sive mediatum, ut quando actio Sacramentalis deriuatur ex dicta intentione, mediante alia actione prævia ad ipsam actionem Sacramentalem ordinata, & conexa cum ipsa, & per quam ad ipsam actionem Sacramentalem peruenit: quia ex una parte ad valorem Sacramenti non est necessaria intention actualis, ut iam diximus; & ex altera parte ex illa intentione, quamvis non perseverante actu adhuc confusè, aliquo modo sit actio Sacramentalis, quia ex illa intentione, quamvis mediata, peruenit ad ipsam actionem Sacramentalem, & sit; & non fieret, nisi dicta intentione præcessisset ut quando minister ex intentione baptizandi aliquem se confert ad Ecclesiam, & induit se superpellico, & vadit ad fontem Baptismi, & non aduertens ad Sacramentum Baptismi, sed ad alia distractus abluit, & profert verba formæ.

Obseruandum tamen est, ut optimè Vasquez, Suarez, & Aegidius, quod quamvis ad hoc, quod actio, quæ procedit ex intentione præterita, sit moraliter bona aut mala ex ea intentione, necessarium sit, quod actio illa non definat esse libera, immo & quod intentio seu voluntas illa aliquo modo persevereret actu, si non expresse, saltet confusè, mutata voluntate seu intentione illa actionis expressa in confusam, ut aduerterit Vasquez 1.2. disp. 7. Vasquez. cap. 3. nihilominus ad hoc, quod actio Sacramentalis, seu adhbitio materiae & formæ, sit Sacramentum, non solum non est necessarium, quod intentio, ex qua procedit, maneat actu adhuc confusè ob rationem dictam, sed neque quod actio Sacramentalis sit liberè absque distractione naturali; quia quamvis sit inconsiderata, sit Sacramentum: alias Sacramenta paucim fierent nulla absque negligencia humana, quia absque hac passim contingit distractio & inconsideratio naturalis eius, quod actu facimus, saltet quoad aliquam partem actionis. Requiritur tamen perseverantia status vñs rationis, ut actio illa saltet fiat ab homine, qui possit operari, ut homo (quamvis fiat modo simili ei quo sit ab homine experie vñs rationis) quia modum hunc operandi non semper possumus euitare: & credendum est, Christus actiones tantum hominis habent statum vñs rationis in Sacramenta instituisse, quamvis non exegerit illas esse humanas & liberas, quia, iuxta communem modum operandi hominum, non raro fiunt inaduertenter & absque libertate, saltet quoad aliquam partem ipsarum.

DIFFICULTAS VI.

Vñrum intentione conditionata efficiendi Sacramentum sufficiat ad eius valorem.

Conueniunt Doctores, intentionem efficiendi Sacramentum elicitem sub conditione de præterito aut de præsenti, sufficiat ad valorem illius,

illius, si conditio subsistat, & sit impleta. Quod sat-
is significatur in cap. 2. de Baptismo, dum prae-
cipimur baptizare sub conditione eos, de quibus est
dubium an sint baptizati: & constat ex eo, quod
tunc intentio conditionata efficiendi Sacramen-
tum, ex qua adhibentur materia & forma, statim
ac adhibentur perficiunt, & definit esse suspensa,
subsistens & veritate conditionis; ac proinde ex
ea intentione potest statim, absque expectatione
alii, aduenire actioni materiali Sacramen-
tatio Sacramenti intenta ea conditionata intentione,
quod absque dubio sufficit ad valorem Sacra-
menti, quia tunc vere adhibentur materia & for-
ma ex intentione efficiendi Sacramentum, quae
post adhibitionem materiae & formae non man-
sunt pensa, expectans aliquid in futurum; & relin-
quens illas absque ratione Sacramenti, quod non
potest a ministro fieri. Et id etiam existimat
verum, quamuis subsistens conditionis sit igno-
ta, & talis, ut post adhibitionem materiae & formae
ex dicta intentione factam maneat incertum, an
persona receperit Sacramentum (ut quando quis
baptizatur sub conditione, si sit praedestinatus)
quia eadem est ratio, ac quando Sacramentum ad-
ministratur sub conditione relinquentे certam re-
ceptionem Sacramenti, ut quando quis baptiza-
tur sub conditione, si non sit baptizatus.

Sed quamvis validè sit Sacramentum sub con-
ditione de praeterito aut de praesenti, non tamen li-
cite, nisi ad sit necessitas; quia administrando Sa-
cramentum sub conditione, exponitur periculo
nullitatis, si forte non subsistat conditio. Addidi-
mus, nisi ad sit necessitas sic administrandi: quia si
ad sit, ut vere adest, quando post factam pruden-
tem diligentiam manet dubium, an quis, verbi
gratia, sit baptizatus, vel an sit capax absolutionis,
potest licet Sacramentum sic administrari, quia
in ea necessitate nulla sit irreuerentia Sacramento,
illud exponendo dicto periculo: & id est verum,
sive conditio, sub qua adhibentur materia & for-
ma, si tantum interius & mentaliter concepta, sive
etiam exterioris prolat.

Est tamen difficultas, An intentione efficiendi Sa-
cramentum, habita sub conditione de futuro con-
tingenti, sufficit ad valorem Sacramenti, ut quando
Baptismus vel absolutione sit sub conditione re-
stitutionis postea facienda.

Circa quam conueniunt communiter Docto-
res, dictam intentionem non sufficere ad valorem
Sacramentorum: quod nos verum existimamus
non in Matrimonio, sed in aliis sex. Ratio huius
doctrinæ est, quia qui in dictis sex Sacramentis
adhibet actionem materialiter Sacramentale ex
intentione faciendo illam Sacramentum, habita
sub conditione de futuro contingenti, prius tem-
pore perficit actionem illam materialiter Sa-
cramentale, quam intentio efficiendi Sacra-
mentum perficiunt, & fiat absoluta, & definit esse
suspensa: ergo dicta intentione non sufficit ad co-
rum Sacramentorum valorem, quia ad hunc re-
quiritur, quod intentio non sit suspensa, sed per-
fecta & absoluta ante vel statim, ac actione materiali-
ter Sacramentale perfecta est. Quia quamvis in
manu seu potestate ministri sit, quod via pars ef-
ficialis Sacramenti, verbi gratia ablutione, ex-
petit completionem seu perfectionem alterius pat-
ris essentialis, verbi gratia, prolationis verborum,
non tamen quod viraque pars iam perfecta ex-

spectet rationem Sacramenti nondum existentem,
ut pente de ex intentione perficienda per
impletionem conditionis futurae. Quod autem
actio materialiter Sacramentorum prius tempore
perficiatur, quam intentio illa, patet, quia actio
illa nequit pendere & suspendi: prolatio enim
verborum, verbi gratia Baptismi, & ablutione, sta-
tim ac fiunt, sunt absolute & perfectæ, & non sus-
pensa, quia non fiunt sub conditione de futuro,
quantumvis ipsis intendatur addi. Imò nequit in-
tendi, nisi ab ignoranibus dictam impossibilitatem,
sicut addi non potest actu ambulandi; quia
qui ambulat, nequit vere affirmare, Ambulo si
crastina die placet, quanquid addi possit intentioni
efficiendi illas, ut ceremonias sacras & Christiano-
rum.

Et idem est, quando fit actio materialiter Sa-
cramentalis ex intentione pendente à conditione
de futuro necessaria (verbi gratia, quando abluti-
o & prolatio verborum fiunt ex intentione pendente
à conditione, Si Sol cras oriatur) si inten-
tio vere & seriò eliciatur dependenter ab ea con-
ditione, quod scilicet dicta intentione non sufficiat
ad valorem Sacramenti ob rationem dictam, quia
scilicet tunc dicta intentione manet suspensa post
actionem materialiter Sacramentalem iam per-
fectam. Fatemur, conditionem necessariam cog-
nitam, ut talem, si aliquando apponitur, non
tam apponi ad suspendendam intentionem,
quam ad significandam certitudinem intentionis
absolute & perfectæ, ac proinde tunc, quando
alio non constat, Sacramentum censendum
est validum.

Quia vero actio materialis Matrimonij, nempe
contractus ipse coalescens essentialiter ex inten-
tione, seu consensu in traditionem proprij cor-
poris, & in acceptationem corporis alterius, & ex
expressione sensibili illius consensus, potest, quoad
vnam partem sui, nempe quoad intentionem &
consensum, fieri dependenter à positione futuri,
& suspendi usque ad eam positionem, & hac po-
sitione perfici & absolu, quamvis expressio sensi-
bili illius consensus non possit, ideo ad valorem
Sacramenti Matrimonij sufficit intentione efficien-
ti Sacramentum sub conditione eiudem futuri,
sub qua præbetur consensus in traditionem proprij corporis alterius, & in acceptationem corporis alterius, ex quo consensu coalescit contractus Matri-
monij, quia tunc intentio illa conditionata effi-
ciendi Sacramentum Matrimonij, ex qua inchoa-
tus est contractus ipse, postea impletione conditionis
perficiunt, definit esse suspensa, & fit
perfecta & absoluta, statim ac perficiunt contra-
ctus; quia sub eadem conditione elicitur intentio
efficiendi Sacramentum, & consensus ipse in dictam traditionem & acceptationem, ex quo co-
alescit dictus contractus, qui est actio materialiter
Sacramentalis, cui conuenit ratio Sacramenti: &
multo melius sit Sacramentum Matrimonij ex
intentione elicta sub conditione alterius rei di-
stinctæ futurae, si prius impletur quam conditio
futuri, sub qua elicitur dictus consensus, quia
tunc intentione efficiendi Sacramentum Matrimo-
nij prius perficit & absoluatur, quam contractus
ipse, quoad dictum consensum.

DIFFICULTAS VII.

Vtrum ad valorem Sacramenti necessarium sit, intentionem ministri ferri in personam certam sine errore.

Conueniunt Doctores, quando intentio ministri ita determinata fertur in aliquam certam personam, ut expressè excludat alias, non fieri Sacramentum, si personæ exclusæ conferatur per errorem, ut patet: & dictam exclusionem esse illicitam, & mortaliter, quia ea exclusione exponitur Sacramentum periculo nullitatis, si conferatur personæ exclusæ, quod est illicitum mortaliter, nisi ad id sit rationabilis causa, ut esset, quando in collatione Ordinis timeretur aliquam personam superponendam esse pro altera.

Est tamen difficultas, An quando intentio ministri fertur in personam certam, verbi gratia in Petrum, quem credi habere præfitem, sufficiat ad valorem Sacramenti quod conferatur alteri, quando hic alter non est expressè exclusus.

Silvester. Silvester v. Baptismus 3. quæst. 15. loquens de Baptismo, partem negatiuam tuetur; quia ad valorem Sacramenti necessarium est intentionem ministri ferri in personam cui conferatur: quando autem conferatur alteri persona, & non persona quæ creditur esse præsens, intentio ministri non fertur in personam cui conferatur, sed in alteram.

Scotus. *Vasquez.* *Suarez.* *Aegidius.* Scotus verò in 4. dist. 1. quæst. 5. art. 8. Vasquez dis. 1. 58. cap. 7. Suarez dis. 1. 13. lect. 4. Aegidius quæst. 64. art. 8. dub. 4. & communiter Doctores partem affirmatiuam tradunt quoad alia Sacra-
menta, excepto Matrimonio, & merito: quia qui administrat quodcumque Sacramentum ex alijs, ita intendit illud administrare certa persona quam existimat esse, ut suam intentionem non restringat ad eam personam existimatam, quia intendit illud administrare persona præsenti, quæcumque illa sit, quia tunc partum interest huic aut alijs illud administrare: & si tunc expressè fertur in unam personam, v. g. in Petrum, non est quia restringatur ad Petrum, sed quia præsens creditur esse Petrus: intentio vero contrahens Matrimonium ita fertur in certam personam, v. g. in Mariam, ut ad eam restringatur, & quamcumque aliam excludat, quia tantum intendit contrahere cum illa, & non cum præsenti, quæcumque illa sit; & tunc expressè fertur in Mariam, non tantum quia ipsa creditur esse ea cum qua contrahitur, sed quia cum illa sola intendit contrahere, quia non parum interesse potest cum hac vel illa contrahere.

Suarez. *Aegidius.* Et ob dictam rationem, ut optimè Suarez & Aegidius, præferens verba consecrationis super decem Hostias, credens non esse nisi octo, conferat omnes decem, nisi expressè intentionem restringat ad octo; & quando profert verba consecrationis super duas Hostias, credens unam esse tantum, etiam consecrat duas, nisi expressè restringat intentionem ad unam tantum.

Ad rationem ergo in oppositum constat, intentionem ministri in aliis Sacramentis à Matrimonio, etiam ferri in personam incognitam, etiam circa eam erretur, quia fertur in præsentem quæcumque illa sit.

DIFFICULTAS VIII.

*Vtrum ad valorem Sacramentorum requiri-
sita sit fides & sanctitas in ministro.*

Conueniunt Catholici contra hæreticos, ad valorem Sacramentorum non esse necessariam in ministro fidem, neque sanctitatem. Ita quoad fidem definitur in Concilio Niceno I. ca-
none 19. ut constat ex ipso canone, & ex Innocen-
tio I. epist. 22. cap. 3. & in Confessio[n]i t[ri]s. 8. &
quoad fidem & sanctitatem in Tridentino t[ri]s. 7. can. 4.
can. 4. de Baptismo, in quo est fermo de fide, & Tridenti-
can. 12. de Sacramentis in genere, in quo est fermo
de sanctitate; quod Christus merito sic instituit, quia minister non est nisi instrumentum Dei,
qui est idem respectu ministri peccatoris, etiam infidelis, & iusti fidelis.

Quod si Sacramenta validè sunt ab infidelibus, & ab aliis peccatoribus, ut fieri possunt, etiam erunt fructuosa sacerdotibus illis, si in sacerdotibus non sit obex, ut potest non esse; quia ab illo fundamento negabitur fructus Sacramentis va-
lidis, quantumvis factis à dictis ministris, immo id etiam negabitur contra Tridentinum t[ri]s. 7. can. 6.
de Sacramentis in genere, dum generaliter ait Sacramenta gratiam conferre non ponentibus obiectum.

Sed obijcunt hæretici Primò, Quod nemo dat quod non habet; sed infidelis, immo & fidelis peccator, non habet sanctitatem; ergo nequit illam dare aliis, & consequenter neque conferre validum Sacramentum, quia hoc, quantum est ex se, confert sanctitatem. Respondemus, falsum esse quod nemo dat quod non habet formaliter, quando non dat ut causa vniuoca, ut contingit soli danti calorem, quem non habet formaliter, præsertim quando dans non dat immediatè, sed mediatè, ut contingit Medico infirmo danti sanitatem mediæ Medicinæ; & etiam quando dans non dat ut causa præcipalis, sed ut minister & instrumentum alterius, ut contingit procuratori conferenti domi-
nium rerum domini cuius est procurator; minister autem Sacramentorum non dat sanctitatem ut causa vniuoca, neque immediatè, sed mediante Sacramento, & non nisi ut minister Dei, ac proinde potest sanctitatem conferre, quamvis eam non habeat formaliter.

Quod si obijcas Secundò illud Ioan. 20. Acci-
pere Spiritum sanctum, quorum remissoris peccata,
remituntur eis; ergo minister, qui non habet Spiritum sanctum, qualis est peccator siue fidelis siue infidelis, nequit gratiam remissiunam peccatorum conferre, ac proinde neque validè efficere Sacra-
menta collatiuam illius: Respondemus, dictis verbis Ioan. 20. conferri Sacerdotibus in ipsoq[ue]n ordi-
natione gratiam iustificantem significatam per Spiritum sanctum, & etiam conferri characterem; ex his autem character sufficit, & necessarius est ad validè remittenda peccata; gratia vero iustificans, per Spiritum sanctum significata, necessaria est non ad validè, sed ad licet remittenda illa.

Quod si Tertiò obijcas, In eo qui discredit Ec-
clæstiam efficere Sacramentum gratiam conferens,
& id Christum instituisse, non potest esse inten-
tio

Concilium
Niceno I.
Inven. 1.
Cone. Con-
fessio[n]i
Tridentini
can. 4.
can. 6.

etiam

efficiendi Sacramentum, quamvis intendat efficiere quod Ecclesia facit, & Christus intendit; & in eo qui discredere mysterium Trinitatis, nequit esse intentio baptizandi in nomine illius, vt intendit Ecclesia; ergo saltem fides harum rerum requiritur in ministro ad valorem Sacramenti. Responsum, etiam in eo qui discredere illud prius, posse esse intentionem efficiendi Sacramentum, si, quando adhibet materiam & formam, intendat efficiere quod facit Ecclesia, & quod Christus fieri voluit, quidquid illud sit, si Ecclesia medijs illis aliquid facit, & Christus aliquid fieri voluit: & si qui discredere illud posterius, nempe Trinitatem, verbis formae Baptismi significatam, etiam potest, eo errore interius retento, verba illa nihil mutando proferre intentione faciendi medijs illis quidquid Ecclesia facit, & quidquid Christus fieri voluit, si medijs illis aliquid fieri voluit, quia istae intentiones sufficiunt ad valorem Sacramentorum, & incompossibilis non sunt cum dictis erroribus & dissensibus.

Ex Patribus vero, qui significant Sacraenta ab hereticis collatae potius inquinare suscipientem quam mundare, non nulli id dicunt, quia loquuntur de Sacramentis intentatis fieri a quibusdam hereticis, qui formas Sacramentorum substantialem peruerbant: & alii id dicunt etiam loquentes de Sacramentis valide factis ab hereticis, quia regulariter nequeunt absque peccato mortali suscipi a ministris hereticis illa conferentibus, vt dicemus Difficultate xii.

Bellarmino
Vasquez

Nonnnulla alia, quae contra dictam veritatem obiiciuntur, videantur apud Bellarminum lib. 1. cap. 26, & apud Vasquez disp. 137.

DIFFICULTAS IX.

Utrum in ministro requisita sit sanctitas, vt licet administret Sacraenta.

Supponimus, ministrum requisitum ad validem confiendum Eucharistiam, Poenitentiam, & Extremam Unctionem, esse Sacerdotem, & ad validem confiendum Confirmationem & Ordinem, esse Episcopum (quamvis etiam simplex Sacerdos posset ex commissione Papae validem confirmare;) ad valide verò confiendum Sacramentum Matrimonij sufficere laicum baptizatum; & ad validem confiendum Sacramentum Baptismi sufficere laicum, quamvis non baptizatum.

Hoc supposito, conuenient Doctores, ministrum confeaturum, confiendum Sacraenta in statu peccati mortalis, per se ex obiecto peccare mortali, nisi per accidens excusetur impossibilitate saltem moraliter iustificandi, quia extrema necessitas suscipientis, ita ad illud celeriter confiendum cogat, vt nequeat saltem moraliter ad gratiam præparari.

Et in primis id esse illicitum & peccatum, satis significat Augustinus lib. 2. Contra epist. Parmeniani, c. 10. post medium, dum ait: *Omnia sacramenta, cum obseruantur indigne tractantibus, proficiuntur tamen per eos digni suscipientibus.* Appellat autem indigne tractare Sacraenta, ea in peccato ministrare, & Nicolaus I. in suis Referentibus habens 3. Tom. Conciliorum, titul. 11. nu. 5. Gregorius IX. in cap. finali de Temporibus ordinationum, & in cap. finali de Cohabitatione Clericorum. *Quod*

etiam ratione constat, quia id est prohibitum non Iure aliquo positivo: quia non humano, quia id nullibi prohibetur, etiam si in nuper dictis capitulis Iuris supponatur esse illicitum, neque Iure aliquo positivo divino voluntate Dei lato, quia de eo nullatenus constat: sed est prohibitum Iure divino naturali, otio ex natura Sacraenta sum quam ex Dei institutione habent, quia est irreuerentia contra Sacramentum institutum ad sanctificandam & mundandam conscientiam, effici ab immundo & sordido ministro ad id consecrato.

Quod, vero id sit per se & ex suo obiecto peccatum mortale, conflat ex eo, quod effectio Sacramenti est res grauis, & non parui momenti, ac proinde cum facta in statu peccati mortalis sit illicita, erit per se & ex suo obiecto graniter & mortaliter illicita.

Addimus, vt optimè Vasquez disp. 136. & Vasquez Ochagavia q. 19. contra Suarez disp. 16. sect. 4. & Ochag.

contra Bonacinam disp. 1. q. 3. puncto 2. quemcumque, quamvis non confeaturum, efficiendum Sacramentum in statu peccati mortalis, vt laicum baptizantem in eo statu, quamvis in extrema necessitate, peccare mortali, (nisi extrema necessitas suscipientis non relinquit tempus ministro, vt saltem moraliter possit ad iustificationem preparari;) quia quicunque validè efficiens Sacramentum, quamvis laicus, & in extrema necessitate, est minister a Christo deputatus & institutus ad id; & est contra irreuerentiam Sacramenti, ipsum effici a ministro instituto ad id in statu peccati mortalis: quod maiorem vim habet in Sacerdote peccatore efficiens Sacramentum, quamvis in extrema necessitate, & quamvis non solemniter, quia etiam efficitur a ministro non solum ad id instituto, sed etiam ad id consecrato.

Addidimus, nisi extrema necessitas suscipientis non relinquit tempus ministro, vt saltem moraliter possit ad iustificationem preparari; quia quando sic virget, potest licet in statu peccati mortalis illud efficer & administrare (in quo Doctores conueniunt) non quia obligatio Religionis cestet ob occursum obligationis misericordiae, quasi haec sit maior, quia vere non est, sed minor; sed quia haec necessitate succurrendi proximo virgente, & existente impossibilitate saltem moraliter iustificationis ministri, nulla sit irreuerentia Sacramento illud in statu peccati mortalis efficiendo & ministrando, quia Sacramentum institutum est in remedium hominum, & tunc non potest homini subueniri, nisi illud in eo statu ministrando.

Observandum est, vt optimè Vasquez, ministrum in statu peccati mortalis distribuente Eucharistiam ante factam, non peccare mortali, quia in hac distributione non appetit grauis aliqua irreuerentia contra Eucharistiam, quamvis appareat, & sit in effectione illius: & multo minus erit mortale, in statu peccati mortalis transferri Eucharistiam de loco in locum, & eam eleuando benedicere populum, quia in hoc multo minus appetit irreuerentia grauis: & nulla adhuc leuis in eo, quod quis Eucharistiam lapsam in terram (quamvis sit laicus, non existente Sacerdote) leuet, & in loco decente reponat.

Ita tamen minister Sacraentorum tenetur in statu gratia Sacraenta confidere, vt quamvis

D fit

sit conscius peccati mortalis non confessi, non tenetur confessionem illius ad effectiōem Sacramentorum adhuc Eucharistiae præmittere, sed fas sit, si perfectam contritionem eliciat, vt contra Adrianum & Marfilum aduertunt Vasquez, Suarez & communiter Doctores, quia talis præcepti & obligationis nullum extat sufficiens fundamen-tum: nihilominus Sacerdos celebrans ad id tene-
tur, sed non quia conficit Eucharistiam, sed quia illam recipit.

DIFFICULTAS X.

Vtrum Diaconus & Subdiaconus, in statu peccati mortalis cantantes solemniter Euangelium & Epistolam, peccent mortaliter.

Medina.
Angelus.
Silvester.
Victoria.

MEdina Cod. de Pœnitentia tract. 1. q. 6. Angelus v. Clericus 8. & Silvester v. Clericus 2. s. 8. & Victoria de Sacram. q. 29. partem affirmatiuam tenuit. Quod deduci videtur ex cap. vltimo de Temporibus ordinationum, vbi postquam Gregorius IX. dixit Clericos ob criminia occulta non esse impediendo in suscep-tis Ordinibus ministrare, postquam egerint pœnitentiam, addit: *Quod si non penituerint, monendi sunt, & sub intermissione diuini iudicij obtemperant, vt in suscep-tis Ordinibus non ministrant.* Et ratione probatur, quia ex una parte id fit indignè & irreuerenter in statu peccati mortalis, & ex altera id est materia grauis sufficiens ad mortale, vt patet in eo, qui suspenitus, aut irregularis id efficit. Et ob eamdem rationem Medina addit, Episcopum in mortali confidemem Christa, vel benedicentem oleum, vel consecrante, aut benedicentem Ecclesiam, peccare mortaliter, & id generaliter docet de quacumque actione propria Ordinis faci.

Sotus.
Vasquez.
Suarez.
Ægidius.
Ochag.
Bonacina.

Sotus vero in 4. dist. 1. quest. 5. art. 6. Vasquez disp. 136. cap. 4. Suarez disp. 16. s. 6. art. 3. Ægidius q. 64. art. 6. dub. 1. Ochagavia q. 19. Bonacina disp. 1. q. 2. puncto 2. & communiter recentiores partem negatiuam tradunt, & merito: quia quamvis predictæ actiones sint graues, in earum tamen exercito, facto in statu peccati, non repertit grauissimè irreuerentia (etiam si indecentia aliqua repertatur) quia non sunt actiones ex opere operato sanctificantes. Et idem ob eamdem rationem docent Vasquez, Suarez & Ægidius contra Medinam, & merito, de Episcopo, & de Presbytero, consecrante, & benedicente, & quacumque alia Sacramentalia efficiente, nempe quod in eis actionibus Sacramentalibus in statu peccati factis, non sit irreuerentia & malitia mortalis.

Vasquez.
Ægidius.
Bonacina.

Addunt Vasquez, Ægidius & Bonacina contra nonnullos, in nulla actione ex dictis, in statu peccati facta, esse malitiam mortalem, quamvis repertimè fiant, & repetantur, & merito: quia frequentatio & repetitio actionis non mortalitatis, non fit mortalitatis, nisi quando materia continuatur, vt in furtis parvis, vel quando effectus relictus ex repetitionibus continuatur, vt in pluribus coemstitutionibus parvus in die ieiunij, vel quando frequentatio notabiliter nocet fini legis, vt in frequentatione omissionis audiendi Missam in illustri Collegio D. Ildephonsi in diebus non festis, quæ in praesenti non habent locum.

Addunt Vasquez & Ochagavia, in actione sommarii Diaconi & Subdiaconi, & in consecratione Chismatis, & in benedictione Aquæ, & in effectiōe aliorum Sacramentalium in statu peccati factis, non solum non esse malitiam mortalem, sed neque esse veniale, quia id non fit contra præceptum aliquod: quia non est contra positum aliquod, vt patet, neque contra naturale virtutis religionis, quia in eo nulla appetit irreuerentia.

In cap. autem illo vltimo de Temporibus ordinacionis, non supponitur, Clericos ob peccata mortalia esse prohibitos in suscep-tis Ordinibus ministrare, sed monendos esse & prohibendos à Superioribus.

• Et ad rationem, negamus id fieri indignè & irreuerenter, quamvis fiat indecenter, vt sentit Vasquez.

DIFFICULTAS XI.

Vtrum concionari in statu peccati mortalis, sit mortale.

Caietanus quest. 64. art. 6. & in Summa Caietan. v. *Prædicatorum peccata*, partem affirmatiuam tuerit, tum quia concionari fit actus Ordinis facio, ex institutione Ecclesie applicatum Ordini facio, quamvis ex institutione Christi conueniat Episcopo; tum etiam, quia concionari in statu peccati, est iniuriam irrogare prædicationi, quia eo de-notatur, prædicatores esse à Christo institutos, vt solo verbo & non opere prædicanter.

Sotus vero in 4. dist. 1. q. 5. art. 6. Vasquez disp. 136. cap. 4. Suarez disp. 16. s. 6. art. 3. Ægidius q. 64. art. 6. dub. 1. Ochagavia q. 19. Bonacina disp. 1. q. 2. puncto 2. & communiter recentiores partem negatiuam tradunt, & merito: quia quamvis predictæ actiones sint graues, in earum tamen exercito, facto in statu peccati, non repertit grauissimè irreuerentia (etiam si indecentia aliqua repertatur) quia non sunt actiones ex opere operato sanctificantes. Et idem ob eamdem rationem docent Vasquez, Suarez & Ægidius contra Medinam, & merito, de Episcopo, & de Presbytero, consecrante, & benedicente, & quacumque alia Sacramentalia efficiente, nempe quod in eis actionibus Sacramentalibus in statu peccati factis, non sit irreuerentia & malitia mortalitatis.

Addunt Sotus, Vasquez & Ochagavia, concionari in statu peccati non esse peccatum adhuc veniale, quia id non est contra præceptum aliquod.

DIFFICULTAS XII.

Vtrum licitum sit accipere Sacramentum ab eo, quem scio in administratione peccaturum.

Supponimus, ministrum dupliciter peccare posse Sacramentum administro, uno modo, quia in peccato mortali illud administret; & altero, quia illud censura aliqua ligatus administret, quamvis iustificatus sit à peccato ob quod illam incurrit.

Circa

Suarez.
Egidius.
Bonavent.

Circa prius, quia pertinet ad Tractatum de Scando, breuiter dicendum est, licetum esse cuicunque petere & recipere Sacramentum a ministro existente in peccato mortali, quamvis minister non sit proprius Pastor petentis, & quamvis paratus non sit Sacramentum conferre, si receptione Sacramenti a dicto improbo ministro futura sit commodior vel vtilior petenti, quam ab altero probo ministro, qui etiam possit administrare. Ita Suarez d. 18. sc. 2. Egidius q. 64. a. 6. dub. 2. Bonacina disp. 1. q. 6. punt. 5. Quod nos restringimus, ut verum sit, quando minister administratus est ex malitia in statu peccati mortalis (ex qua regulariter fit in praesentia materia) & non ex ignorantia, neque ex passione, seu infirmitate. Ratio, huius doctrinæ est, quia in casu dicto, petens Sacramentum ab improbo ministro, quamvis eum inducat ad administrandum, tamen non inducit illum ad peccandum, neque illum actiue scandalizat, quia si ipse minister velit, potest Sacramentum licet administrare: quia si velit, potest iustificari, sed ipse ex se ipso, & non inducitur ad peccandum, peccat, & passiu scandalizatur. Nemo autem tenetur id quod sibi est vile (quamvis solùm temporaliter) omittere, ut evitetur scandalum passuum alterius, nisi ortum ex ignorantia, vel ex passione, ex quibus in praesenti materia taro oritur: quia non iustificari in casu dicto, regulariter evenit ex malitia ipsius ministri. Quod si minister ex ignorantia aut ex passione administratus est in eo statu peccati, illicitum est ab eo petere & recipere Sacramentum, nisi cessante ignorantia media admonitione, aut aliter, vel cessante passione: excepto quando receptione Sacramenti est sub praeproto, & non est alius minister probus a quo recipi possit, quamvis non sunt omittenda ea quæ sunt sub praeproto, ut evitetur scandalum passuum adhuc pusillorum, seu ortum ex ignorantia vel ex passione.

Circa posterius, quia pertinet ad Tractatum de Censuris, breuiter dicendum est, a ministro excommunicato, vel denunciato, vel notoriè excommunicato ob percussonem Clerici (qui dicitur minister vitandus, seu non toleratus) non posse fideles recipere Sacramentum, nisi in articulo mortis, & non quodcumque Sacramentum, sed tantum Baptismi & Pœnitentiae, & etiam Eucharistie, quando non potuit suscipi Sacramentum Pœnitentiae, & etiam Sacramentum Extremae Vnctionis, quando non potuit suscipi Sacramentum Pœnitentiae nec Eucharistie, de quo dicimus Tractatum de Excommunicatione Disp. IV. Diffic. II.

Est tamen difficultas, An fideles possint recipere Sacramenta a ministro excommunicato non denunciato, nec notoriè excommunicato ob percussonem Clerici (qui toleratus dicitur, & non vitandus) quam generaliter examinamus eodem Tractatu Disp. I. Diffic. IV.

Circa quam etiam breuiter dicendum est, fideles posse habere a dicto ministro tolerato recipere Sacramenta, quamvis neque sit proprius Pastor, neque sit paratus ad collationem Sacramentorum; quia in Extrau. *Ad emitanda scandala*, conceditur fidelibus facultas ab Ecclesia communicandi, etiam in administratione & receptione Sacramentorum, cum ministro excommunicato tolerato, ac si non esset excommunicatus, etiam eum inducendo & prouocando ad id quod fieri potuit ab Ec-

clesia, cum ab ea pendeat tota vis excommunicationis, quoad effectum ipsius; ac proinde fideles possunt licet Sacraenta a ministro excommunicato tolerato petere & recipere; & non solùm licet absque peccato contra prohibitionem Ecclesie, sed etiam absque peccato cooperationis alicui peccato ministri: quia etiam ipsi ministro, quamvis non directe intendendo ipsi fauere, sed indirecte, in fauorem fidelium, quatenus his est necessarium, ut libere absque peccato cooperationis possint cum ipso communicare, conceditur licentia, ut possit tractari & communicari a fidelibus, ac si non esset excommunicatus, eo ipso quod fidelibus conceditur licentia, ut cum eo tractent & communicent ac si non esset excommunicatus. Addimus, quatenus his est necessarium, ut libere absque peccato aliquo, etiam cooperationis, possint cum eo communicare, quia aliquando fideles possunt licet ab ipso petere & recipere Sacraenta, quamvis ipse illa illicite administraret: ut quando minister ex se ipso incipit, & se ingerit administrationi, & etiam quando, antequam necessarium sit administrare, habet in sua manu absoluui ab excommunicatione, & non absolvitur. de quibus ex professo dicimus vbi supra.

DIFFICULTAS XIII.

Qui sint capaces Sacramentorum; & An ad eorum valorem requiratur consensus in recipiente.

Circa prius Doctores conueniunt, solos homines, & viatores, esse capaces Sacramentorum, quia ad ipsos solos tamquam ad subiecta susceptiva Sacramentorum, directa fuit institutio Christi, & pro ipsis solis facta: quod etiam constat ex sensu & vnu Ecclesie. Ita tamen soli homines viatores sunt capaces Sacramentorum, ut non solùm praedestinari, sed etiam reprobri capaces sint; & non solùm iusti, sed etiam peccatores (de quo contra hereticos videndum est Suarez disp. 14. sc. 1.) quamvis non omnes viatores sint capaces omnium absque delectu, ut in proprijs Tractatibus dicitur.

Circa posterius (quod non habet locum in Sacramento Eucharistie, quia presupponit validè factum independenter a suscipiente, neque in Sacramento Matrimonij, in quo, quia suscipientes etiam sunt ministri, idem consensus requisitus ad valorem illius in ministris, etiam requiritur in suscipientibus) conueniunt Catholici, in paruulis nullum requiri consensus ad valorem Sacramentorum quorum pro ea etate capaces sunt, quia nequeunt naturaliter absque miraculo consensus habere; miraculosus autem consensus, quem in paruulis fingunt heretici, nullum habet fundamentum.

Est tamen difficultas, An ad valorem Sacramentorum in adultis requiratur consensus seu voluntas suscipendi illa.

Circa difficultatem hanc certum est, quod negari nequit, (ut malè negarunt Glossa in cap. *Solet, Glossa*, de Consecrat. dist. 4. & Glossa in cap. *Maiores*, de Baptismo) eum, qui omnino resistit susceptioni Sacramenti, non suscipere validum Sacramentum, ut exprimit Innocentius III. in cap. *Maiores*, de *Innoc. III.* Baptismo: quod Christus merito ita instituit, quia

indecens erat omnino resistenter initiari sacris Christianis: & ob id sumptio Eucharistia ab omnino resistente non est Sacramentalis, sed materialis (sicut fieret à cane) qua non impletur praeceum diuinum suscipiendi Eucharistiam.

Punctum ergo difficultatis in eo est, An ad valorem Sacramenti (& idem est de susceptione Sacra-^{menti} vi sit Sacramentalis) requiratur positius consensus suscipiendi illud in adultis, an in eius sufficiat non resistere.

Caietan. Caietanus q. 68. art. 7. & Ledesma in 4. part. 1. q. 9.

Ledesm. art. 7. docent, ad valorem Sacramenti in adultis

non requiri positum consensum suscipiendi illud, sed sufficere quod non resistere. Quod ex-

Innoc. III. premissi videtur Innocentius III. in d. cap. Maiores, dum ait: *Sacramentalis operatio imprimis characterem, cum obicem voluntatis contraria non inuenit obseruentem*. Et id non leuiter insinuat Eugenius IV.

in suo Decreto fidei, dum ait: *Sacramenta tribus*

perficiuntur, rebus tamquam materia, verbis tam-

quam forma, & persona ministri conferunt Sacra-

mentum, cum intentione faciendi quod facit Eccles-ia, ergo Sacramentum verè perficitur absque con-

senso & intentione suscipiendi illud. Et ratione à

famili probatur, quia in parvulis non requiritur

consensus suscipiendi Sacramentum ad valorem

illus, ergo neque in adultis, quia idem est in

utrisque Sacramentum.

S. Thom. S. Thomas verò q. 68. art. 7. Scotus in 4. dist. 4.

Scotus. q. 4. Vafq. disp. 138. n. 65. Suarez disp. 14. sect. 2.

Vasquez. Agidius q. 64. art. 8. dub. 5. & communiter Theolo-

gi docent, ad valorem Sacramenti in adultis, qui

aliquando fuerint dominii propria voluntatis, re-

quiri possumus consensum suscipiendi illud. Quod

expressius videtur Augustinus lib. 4. de Baptismo

¶ 24. Et merito, quia ex una parte conuenientissi-

mum est, adultos aliquando dominos propria voluntatis non initiari sacris Christianis absque proprio consensu possumus, quamvis parvuli & amen-

tes, qui numquam fuerunt dominii propria voluntatis, validè absque possumus consensu intinuerit:

& ex altera parte facile est, & facile fieri potuit, ut

idem materiale Sacramenti ex Christi institu-

tione requiretur, ut sit & fiat signum & causa gratiae

in adultis, dictum consensum tamquam condicio-

nem; & non in parvulis, neque in perpetuo amenti-ibus, cum isti non possint illum habere, & possint

illi; ergo credendum est, sic fuisse à Christo in-

utrisque Sacramentum.

situatum. Ex quo constat ad rationem à simili ad-
ductam pro Caietano & Ledesma.

Innocentius III. verò in dicto cap. *Maiores*, dum *Inno. III.*

ait, quod Sacramentalis operatio imprimis char-

acterem, cum obicem voluntatis contraria non in-

uenit obseruentem, per contrariam intelligit con-

trariam etiam priuatiuā, quae etiam priuatiuā ob-

sistit, ut ex contextu deducitur. Et Eugenius IV. *Eugen. IV.*

quando ait, Sacramenta tribus perfici, materia, &

forma, & intentione ministri, tantum loquitur de

his quae sunt generaliter necessaria omnibus Sa-

cramentis ad ipsorum valorem & perfectionem,

& susceptis à quibuscumque; & ideo nullam fecit

mentionem consensus suscipiens, quia iste non

est generaliter necessarius, quia necessarius non

est ad perfectionem seu valorem Eucharistie, ne-

que ad valorem Sacramentorum, quae suscipiuntur

à parvulis, & à perpetuo amentibus.

Ita tamen in adultis suscipiens requiratur po-

sitius consensus ad valorem Sacramentorum, ut

sufficiat habitualis (id est præteritus non renoca-

tus) ut supponitur in dicto cap. *Maiores*, & satis

congruenter, quia suscipiens non se habet ut agens

& operans (huc se habet minister) sed tantum

se habet ut patiens, ac proinde non est necessari-

um consensum esse actualiter, neque virtualiter,

ut ex eo tamquam ex efficiente deriuetur, & fiat

Sacramentum, sed sufficit quod suscipiens aliquo

modo consentiat in susceptionem Sacramenti, ad

quod sufficit consensus præteritus nondum revo-

catus. Et etiam sufficit consensus ex metu coactus,

ut supponitur in dicto cap. *Maiores*, & in Con-

cilio Tolerano IV. can. 55. quia consensus iste est

simpliciter voluntarius & liber, quamvis aliquid

involuntarii habeat admixtum: imò non est nec-

cessarius consensus specialis, sed sufficit quilibet

etiam generalis, quia quilibet suscipiens dicitur

in susceptionem Sacramenti consentire, ut consen-

sus, quo quis Catholicus viens desiderat aliquando

ut medij Ecclesie, vel ea sibi conferri quan-

do ipsius indigat: & hunc ad minus presumit Ec-

clesia in moribundo, quem extreme vngit, quam-

vis id non petierit.

Præter consensum autem suscipiendi Sacramen-

tum, non est necessarius in suscipiente, quamvis

adulto, actus fidei ad valorem Sacramentorum (in

quo etiam Catholicus conueniunt) quia dicta neces-

sitas nullo fundamento ostendi potest.

DISPUTATIO V.

De ordine & numero Sacramentorum.

DIFFICULTAS I.

Quot sint Sacra-^{menta} noua legis.

Error est hæreticorum, existimatium Sacra-^{menta} noua legis pau-
ciora esse quam septem (quamvis ipsi in eorum numero non conueni-
ant) quia numerus iste septen-
tius Sacramentorum neque ex Scriptura neque
ex Patribus constet. Imò addit Kemni ius, si cre-
dendum esset Patribus, plura essent assignanda
Sacra-^{menta} quam septem: quia Ambro-
sii

bro 3. de Sacramentis, cap. 1. & Cyprianus Serm. Cypr.
de Ablut. pedum, & Bernardus de Coena Domini-
Bernard.
ni, lotionem pedum factam à Christo in nocte
Cœnæ Ioannis 13. appellant Sacra-^{mentum}: quod
verò ex institutione Christi conferat gratiam, si-
gnificare videtur Christus illis verbis, *Si non la-
noro te, non habebis partem mecum*, per gratiam
videlicet: & eam etiam pro reliquis hominibus in
Sacramentum institutam manifeste significare vi-
detur Christus illis verbis, *& vos debetis alter al-
terus lauare pedes*.

Catholicus tamen conueniunt, Sacra-^{menta} noua
legis esse septem, neque plura, neque pauciora,
nempe